

Vragen m.b.t. PBL Ruimtelijke verkenning 2023 vier scenario's voor de inrichting van Nederland in 2050

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
GroenLinks	1	Wat is de bedoeling hiervan?	Uw staten hebben in de statenvergadering van 13 december 2023 verzocht om agendering van de Ruimtelijke Verkenning 2023 van het Planbureau voor de Leefomgeving.
	2	Wat is de insteek van GS?	Het Planbureau voor de Leefomgeving is een onafhankelijk adviesorgaan van de Rijksoverheid. In haar rapport schetst de PBL 4 mogelijke toekomstscenario's voor Nederland. GS hebben hier kennis van genomen.
	3	Kan hier een begeleidend schrijven van GS bij komen?	Uw staten hebben verzocht om agendering, GS hebben hier verder geen rol in. Onderaan de beantwoording van de technische vragen hebben wij een korte duiding gegeven om u meer context te bieden.
Volt	4	Wat zijn de overwegingen geweest om 4 scenario's (waarom niet meer of minder of mengvormen) te onderscheiden?	De Ruimtelijke Verkenning 2023 is een product van het Planbureau voor de Leefomgeving. Het Planbureau voor de Leefomgeving is een onafhankelijk adviesorgaan van de Rijksoverheid. GS hebben hier geen rol in en kunnen derhalve niet ingaan op de verhelderende vragen van Volt.
	5	Op pagina 10, alinea twee staat: 'In Mondiaal Ondernemend sluiten ruimtelijke keuzes aan op initiatieven in het bedrijfsleven, waarbij de Rijksoverheid een actieve partner is in publiek-private samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld als mede-investeerder'. Waarom wordt deze vorm niet van toepassing geacht bij 'Regionaal geworteld' en 'Groen Land'?	Zie beantwoording bij 4.
	6	Op pagina 15, eerste alinea staat: 'Met de scenario's verkennen we de mogelijke ruimtelijke inrichting van Nederland op lange termijn. In alle vier scenario's speelt de transitie naar een duurzame samenleving (in brede zin) een centrale rol. De transities (naar een circulaire economie, klimaatneutraliteit en een duurzame landbouw) vergen decennialang vasthoudend omgevingsbeleid'. Wordt het duidelijk in welk van de 4 scenario's de transitie naar een optimale duurzame samenleving optimaal is? Dit in relatie tot het streven naar een circulaire samenleving en Klimaatneutraliteit in 2050	Zie beantwoording bij 4.
	7	Op pagina 16 zie Schema Situatie 2050. Hoe komen de opstellers tot de conclusie dat in een MO scenario dat alle kosten in de prijs zijn verdisconteerd zijn?	Zie beantwoording bij 4.
	8	In de huidige geopolitieke en economische ontwikkelingen zijn juist de exogene invloeden enorm. Wat is de reden om deze	Zie beantwoording bij 4.

		niet nadrukkelijk mee te nemen (pagina 18, 2e bullet)?	
	9	In hoeverre is het beleid/wet & regelgeving van de EU meegenomen in dit rapport?	Zie beantwoording bij 4.
BBB	10	Wat is de status van dit stuk en waarvoor dient het precies?	Het Planbureau voor de Leefomgeving is een onafhankelijk adviesorgaan van de Rijksoverheid. Het rapport is een onafhankelijk advies.
	11	De scenario's hebben alles te maken met politieke keuzes. Welke keuze heeft de voorkeur bij de huidige coalitie?	De Ruimtelijke Verkenning 2023 is een product van het Planbureau voor de Leefomgeving. Het Planbureau voor de Leefomgeving is een onafhankelijk adviesorgaan van de Rijksoverheid. GS hebben hier geen rol in en kunnen derhalve niet ingaan op de verhelderende vragen van BBB.
	12	Waarom stelt dit rapport dat het de overheid is die scherpere keuzes moet maken? En in hoeverre vindt men dat deze overheid een representatieve meerderheid moet hebben. Hoe wordt de burger en de ondernemer etc betrokken?	Zie beantwoording bij 11
	13	Hebben er meerdere,- of heeft er een bepaald klimaat scenario aan de "klimaat adaptie" grondslag gelegen? En waarom is daar voor gekozen?	Zie beantwoording bij 11

Context Ruimtelijke verkenning 2023

Met de Ruimtelijke Verkenning 2023 biedt het PBL vier scenario's voor de mogelijke ruimtelijke inrichting van Nederland op de lange termijn waarin verschillende keuzes ruimtelijk worden uitgewerkt. Een circulaire en klimaatneutrale samenleving in 2050 (inmiddels al een langjarig streven van opeenvolgende Kabinetten) is in alle scenario's het streven, maar verder liggen aan elke beleidslijn uiteenlopende waarden ten grondslag. Dat levert wezenlijk andere resultaten op voor de ruimtelijk inrichting van Nederland in 2050. De scenario's zijn gebaseerd op een combinatie van modelberekeningen, ontwerpend onderzoek en discussies met tal van betrokkenen. De scenario's hebben 10 schuifjes, zijn meerdimensionaal. Met deze vier scenario's wordt een aardig deel van de mogelijke toekomstige werkelijkheid beschreven. Invalshoek is een ruimtelijke, dus daarin zit wel wat beperking. In abstracto gaan ze ook uit van hetzelfde aantal huishoudens, wel is er sprake van meer/minder groei van het aantal inwoners.

Het PBL heeft de scenario's in de eerste plaats gemaakt voor het Rijk. En om echt een richting in te gaan, mocht men één van de richtingen uit de scenario's leidend willen maken, zijn keuzes van het Rijk nodig. Dat gaat bijvoorbeeld over:

- Verdere verstedelijking in de Randstad versus veel meer verstedelijkingen in de rest van het land.
- Energiehoofdinfrastructuur en grondstoffengebruik wel of niet leidend maken voor keuzes.
- Het minimale doen voor natuur en landbouw om aan Europese verplichtingen te voldoen, of inzetten op samengaan van natuur en landbouw en toewerken naar een robuuste, toekomstbestendige structuur.

Dit soort transitie hebben een lange adem nodig, dus behalve een keuze ook vasthoudendheid, consistent zijn. En het vraagt om integraal, samenhangend werken. Een transitie over alle thema's heen, i.p.v. sectorale stappen zetten in afzonderlijke programma's.

De scenario's zijn niet nieuw. Ze zijn gebaseerd op de vier maatschappijbeelden uit de vorige Ruimtelijke Verkenning, *Oefenen met de toekomst* uit 2019. Deze verkenning had een smaller thema

(stad, infrastructuur en mobiliteit) dan deze Ruimtelijke Verkenning. Met behulp van deze scenario's zoekt het PBL in de Ruimtelijke Verkenning 2023 een antwoord op vier hoofdvragen:

- Wat zijn de belangrijkste ruimtelijke opgaven voor Nederland tot 2050?
- Hoe kan een toekomstbestendig Nederland mét omgevingskwaliteit er rond 2050 uitzien?
- Via welke paden kunnen beleidsmakers hieraan werken?
- Welke strategische beleidsboodschappen levert dit voor de komende jaren op? Wat kunnen de 'kaderstellende' ruimtelijke keuzes voor een toekomstig omgevingsbeleid zijn en hoe kan er worden omgegaan met onzekerheden?

Het PBL geeft overigens ook aan dat scenario's niet bedoeld zijn om te kiezen. Ze geven mogelijke toekomsten weer (hoeken van het speelveld) en dat kan beleidsmakers en bestuurders helpen. Tegelijkertijd geeft het PBL ook aan dat kiezen met deze scenario's wel wat meer mogelijk is, doordat ze waarde-gedreven zijn. Elk scenario heeft positieve en negatieve punten, omdat een keuze helemaal doorgetrokken wordt. Het is dus niet bedoeld om 1 op 1 keuzes te maken. Het biedt wel handvatten voor verbreed denken, doordat de consequenties van bepaalde keuzes goed in beeld worden gebracht. Daarbij waarschuwt het PBL ook voor te veel focus op vernieuwing en verandering. Het meeste staat er al. Verduurzaming is dus ook een hele grote opgave. En dit veilig maken, i.p.v. alleen inzetten op de nieuwe opgaven. Ook dit vraag robuuste keuzes.

Relatie met proces 'Wijzigen Omgevingsvisie provincie Utrecht'

De scenario's van het PBL richten zich op 2050. Met de Omgevingsvisie Provincie Utrecht zoals deze door uw Staten is vastgesteld in 2021 hebben we al een visie op de Provincie Utrecht voor 2050 (hoofdstuk 2 van de Omgevingsvisie). Deze is via een uitgebreid proces tot stand gekomen waarbij ook verschillende scenario's en trendanalyses zijn betrokken. Het resultaat hiervan is opgenomen in het rapport: ['Horizon 2050'](#). Deze Visie op 2050 is voldoende actueel. In de wijziging van de Omgevingsvisie hoeft hier geen nieuw uitgebreid proces voor opgestart te worden. Wel worden in de wijziging van de Omgevingsvisie diverse actuele ontwikkelingen en besluiten van uw Staten opgepakt die met name door gaan werken in gewijzigd beleid (opgenomen in hoofdstuk 4 van de Omgevingsvisie). Bij de (aanpak van de) wijziging van de Omgevingsvisie zal worden onderzocht hoe de scenario's van het PBL hierin optimaal ingezet kunnen worden.